

Aarhus Story

Af Martin Brandt Djupdræt og Thomas Bloch Ravn

22. november 2012 blev det offentliggjort, at Sallingfondene havde bevilget Den Gamle By 70 mio kr til realisering af en underjordisk fortælling om Aarhus. I denne artikel fortæller overinspektør Martin Brandt Djupdræt og museumsdirektør Thomas Bloch Ravn om inspiration, koncept og plan for realisering af projektet. Aarhus Story skal åbne i 2017 – året hvor Aarhus er europæisk kulturhovedstad.

Aarhus har haft museer i mere end 150 år, men byen har aldrig haft et sted, hvor århusianerne, deres gæster og byens turister kan få et overblik over historien og samtidig en forståelse for de særlige forhold, der har gjort Aarhus til Aarhus. Det er det, vi gerne vil skabe med Aarhus Story.

Aarhus Story placeres på den vestlige side af Sønderbrogade i det moderne bykvarter. Indgangsbygningen vil være en rekonstruktion af den for længst nedrevne bygning, Søndergade 34. Når den underjordiske bygning er færdig, er det tanken at sætte huse til det moderne bykvarter ovenpå. Indtil nu har Den Gamle By to funkishuse fra Jelling og et hus fra Skanderborg.

Titlen Aarhus Story kan forstås på de fleste sprog, og samtidig signalerer den, at der er tale om en fængende og engagerende fremstilling af byens historie snarere end om en traditionel byhistorisk museumsudstilling, som mange vil forbinde med noget støvet og uinteressant.

Underground museum

Der bliver tale om en underjordisk fortælling, der vil blive placeret på den vestlige side af Den Gamle Bys Sønderbrogade, hvor det sidenhen er tanken at opføre den resterende del af det moderne bykvarter.

Bruttoarealet er ca 700 kvm, som rent fysisk vil blive forbundet med Kunstkammeret og Plakatumseet samt de dybe kældre, som bliver indrettet med forskellige oplevelser.

Ud over at være et frilandsmuseum bliver Den Gamle By således med tiden også et underground museum med op imod 2000 kvm sammenhængende indendørs udstillinger og oplevelser.

Principper

Vi har fastlagt en række principper for arbejdet med Aarhus Story:

- Fortællingen skal være kronologisk og bygges op omkring en række epoker
- Hver epoke skal have sit særlige udtryk og sin særlige stemning
- Historien og menneskene er de bærende elementer – ting medtages kun, når de er vigtige for historiefortællingen.
- Fortællingen skal i høj grad bæres af personer og historiske figurer, som publikum kan identificere sig med og spejle sig i
- Kundskab og oplevelse ses som to sider af samme sag
- Sanselighed, nysgerrighed og videbegærlighed er nøgleord
- Et besøg i Aarhus Story skal være en fælles oplevelse og lægge op til dialog og medspil
- Aarhus Story skal ses i sammenhæng med og som et supplement til Den Gamle Bys store Danmarkshistoriske fortælling.

I foyeren til det nyåbnede Museum of Liverpool møder publikum en betagende multi-medie præsentation af byen Liverpool og samtidig en introduktion til, hvad man kan opleve på museet.

Inspiration

Den Gamle By står på skuldrene af en række museer og historiefortællinger rundt omkring i verden, som alle er blevet besøgt og har givet inspiration til Aarhus Story. Det er især værd at fremhæve:

- Museum of Liverpool, åbnet i juli 2011 som et fuldstændig nytænkt og nybygget museum for den engelske by Liverpool. Museet rummer en kronologisk tidslinje men består først og fremmest af en række tematiske afsnit, der alle fortæller væsentlige sider af Liverpools historie, især historien om de seneste to-tre århundreder. Mennesket og de personlige historier er i centrum. Museet anvender en mangfoldighed af fortælleformer, der alle lægger op til involvering og aktivt medspil fra publikum, herunder også afsnit der er underholdning og historieformidling i ét.

På STAM Stadtmuseum i Gent kan publikum gå rundt på et fantastisk billede af hele byen.

I Bokrijks udstilling om 1960'erne får alle besøgende et pas fra en bestemt person, og hele vejen igennem udstillingen kan man få supplerende oplysninger om denne persons liv og levned.

På DDR Museum i Berlin kan man åbne skabe og skuffer, der er fyldt med ting, som de fleste nulevende kan genkende – eller som de havde glemt, at de kan huske.

- STAM – Stadtmuseum Gent, åbnet i oktober 2010 som et fuldstændig nytænkt bymuseum for den belgiske by Gent. Den besøgende træder som det allerførste ind i nutidens Gent i form af et fantastisk luftfoto, som man kan gå rundt på og gå på opdagelse i. Og så følger en kronologisk historiefortælling om Gent frem til nutiden og med mulighed for et afsluttende kig ind i en mulig fremtid. Hvert afsnit rummer en central genstand, der klart indikerer, hvor man er i tid.
- Huis van Alijn i Gent. Mens STAM især beskæftiger sig med byens strukturer, er det mennesket og de personlige historier, der er i centrum for Huis van Alijn. Almindelige menneskers film og fotografier af børnefødselsdag, bryllup, begravelse, familien på ferie osv. Der er også lydoptagelser af dialekter fra Gent og omegn. Og dagligdags ting er i en række tiårsrum fra 1950'erne og frem kædet sammen med film og fotos.
- De sixties på det flamske frilandsmuseum Bokrijk ved Genk i Belgien. Her kan den besøgende følge bestemte personer fra 1960'erne igennem en appellerende og inddragende udstilling, der rummer dyb kundskab og stor formidlingskraft. Der er interiører, udstillinger, biograf og man kan bladre i avisen fra hele 1960'erne. Det er morsomt og lærerigt på én gang.
- DDR Museum i Berlin, som i ydmyge lokaler danner ramme om en fortælling, hvor interaktivitet er det bærende element. Man kan åbne skabe og skuffer og se DDR-tidens dagligdags ting, man kan se film, man kan lytte i telefoner, og man kan sidde i – og blive fotograferet i – en Trabant. Museet er fyldt med ting, men vel at mærke ting, som de fleste mennesker kan huske, og som derfor vækker en umiddelbar interesse.

Der ud over er der hentet inspiration fra et utal af museer. Edo Museet i Tokyo, Museum of London og Historiska Museet i Stockholm har fremragende og meget informative bymodeller. Mange museer har forskellige former for tidsrejser, og på Kölnisches Stadtmuseum fokuserer de på ting, der er skabt i netop denne by, Made in Cologne. I The Story of Berlin er der fodspor i gulvet, så man aldrig går forkert, og på Deutsches Historisches Museum i Berlin lukker man via

computerteknologi historiske billeder op, så publikum kan få fortalt en meget større historie.

Indgangsbygning

Aarhus Story kommer til at ligge en etage under jorden. For at komme til Aarhus Story er der behov for en egentlig indgangsbygning. En bygning, der gerne skulle passe ind i Den Gamle Bys moderne miljø. Til det formål har vi valgt at lave en tilpasset kopi af den forretningsejendom, Søndergade 34, hvor Ferdinand Salling i 1906 åbnede sin første butik.

Ejendommen er ikke bevaret, og vi kender den kun fra fotos. Men det er muligt at genskabe en bygning, der i det ydre er tæt på Søndergade 34. Da der er tale om en rekonstruktion, er det både muligt og legitimt at udforme bygningens indre, så den på bedste vis vil kunne tjene som indgang, foyer og elevator- og trapperum til den underjordiske fortælling.

Publikum skal betages med det samme

For straks at gøre publikum opmærksom på at de i Aarhus Story skal opleve noget helt særligt, er det planen at gøre turen med elevator til en oplevelse.

Vi forestiller os, at turen med elevator samtidig kan være en billedrejse tilbage i tiden – fra Kulturbýåret 2017 tilbage til vikingetiden.

Fra elevatoren træder publikum ud i et miljø, hvor stemningen er, at der er noget nyt på vej. Det nye er, at Aarhus – eller Aros som man dengang kaldte byen – er ved at vokse frem. Hvordan historien fortælles, ligger endnu ikke fast, men vi lægger vægt på, at publikum bliver betaget med det samme.

Ved overgangen til middelalderen blev Aarhus bispesæde og domkirkeby. Samtidig var byen centrum for håndværkere og handlende. Byen var både domkirkeby og købstad, som vil være titlerne på de to afsnit, der følger efter vikingebyen.

Hele historien skal med, men der lægges størst vægt på den senere historie

Der bliver ikke tale om en stor vikingetidsudstilling med mange fund og genstande udstillet. Det ved vi vil komme på det nye Moesgård Museum. Tilsvarende kan man sige, at de

I The Story of Berlin er der røde fodspor på gulvet, så man aldrig går forkert.

På Museum of Liverpool lader man gerne filme skuespillere gennemspille dagligdags scener, som folk kan identificere sig med. Her diskuterer to herrer på en pub kampen mellem byens to fodboldklubber, Liverpool og Everton.

perioder, der dækkes af afsnittende domkirkebyen og købstaden, er godt dækket af Den Gamle By, som den er i dag.

Hvad ingen museer imidlertid dækker, er den periode, hvor Aarhus blev til det Aarhus, vi kender i dag. Altså tiden fra jernbanen mødte havnen i midten af 1800'erne og dermed satte gang i en vækst, der ikke er set hverken før eller siden. Fra 1801 til 1901 voksede byens befolkning fra ca. 4.000 til 52.000. En stigning på 1300 pct! Det svarer til at Aarhus befolkning fra år 2000 til år 2100 skulle stige fra ca. 300.000 til 3,9 mio.

Udviklingen var voldsom og rammesprængende uden side-stykke. Den periode kalder vi Vækst, og den vil blive skildret i Aarhus Story's næststørste afsnit.

Det største afsnit kalder vi Husker du? Afsnittet dækker den periode, som mange vil huske eller på anden måde relatere sig til. Altså tiden fra omkring 1950 og frem til i dag. Her vil være masser af historier, ting og fortællinger, som publikum kan gå på opdagelse i.

Kig ind i fremtiden

Efter det store Husker du? afsnit bliver der i et mindre afsnit mulighed for et kig ind i fremtiden.

Det er ambitionen, at det er ægte og aktuelle problemstillinger, der her berøres, og Den Gamle By har brug for samarbejde og hjælp fra mange sider.

Afsnittet kunne fx belyse scenarier og planer for byens udvikling. Der kan laves dilemmaspil, der belyser udviklingens kompleksitet. Der kan laves quick-polls, hvor publikum kan tage stilling til udvalgte, aktuelle spørgsmål – og se, hvad

andre har ment. Og der kan evt laves opdateret statistik over befolkningstal, nystartede virksomheder, ligesom der kan laves kort og oversigter over, hvorfra nye århusianere kommer.

Afgørende er, at vi her kan få opbakning fra myndigheder, institutioner og organisationer, der kan se et formål med at bruge Aarhus Story som udstillingsvindue for aktuelle problemstillinger.

Nu lægger vi det fast, som har betydning for bygningen

Bygningen, som skal rumme Aarhus Story, bliver projekteret i løbet af efteråret 2013. Derfor er det vigtigt i første omgang at definere de ting i fortællingen, der har betydning for bygningens udformning. Hvor højt skal der være til loftet i de forskellige rum, hvad kræves af installationer, hvor store skal rummene være, hvor meget skal konstruktionen kunne bære osv osv.

I løbet af denne proces bliver der foretaget økonomitjek, så projektet holdes inden for budgettet. Når projekteringsmaterialet er færdigt, udbydes det til entreprenører, og det er håbet og forventningen, at arbejdet med at udgrave byggegruben kan gå i gang allerførst i 2014.

Åbner 2017

Tidsplanerne foreligger endnu kun som skitser bortset fra, at det ligger fast, at Aarhus Story skal åbne i kulturbyåret.

Det er planen, at udgravning og den underjordiske bygning skal udføres i løbet af 2014 og ind i 2015. Fra medio 2015 til medio 2016 opføres velkomstbygning.

Parallelt hermed udvikles og detaljeres indholdet i Aarhus Story, således at hele fortællingen kan etableres fra medio 2016 til åbning i 2017.

English summary

In 2011 Aarhus City Council asked Den Gamle By to take over the responsibility of being a local museum alongside its function as a national museum. Of course, we accepted and embarked on the task of creating a sequence of exhibitions about the history of the city of Aarhus.

It seems surprising that although Aarhus has had museums for more than 150 years, they have never set up such an exhibition.

En solrig efterårsdag var Karin Salling på besøg for at se arealet, der skal graves ud til Aarhus Story. Her ses hun sammen med museumsdirektør Thomas Bloch Ravn og overinspektør Martin Brandt Djupdræt.

Den Gamle By developed a plan for an underground exhibition in the area where it is planned that the rest of the buildings for the modern town district will be situated in the years to come.

We decided to call the exhibition Aarhus Story, to emphasize that the focus should be on storytelling instead of objects. We also decided that the exhibition will be chronological and stretch from the Viking period until the present day – with a view into the future. However, the main focus will be on the period from when Aarhus really took off around 1850 up till now.

In November 2012 the Salling Foundation donated the necessary DKK 70 million, which will enable Den Gamle By to open Aarhus Story in 2017, the year in which Aarhus will be the Cultural Capital of Europe.

Aarhus Story will be connected to the Gallery of Decorative Arts and the Poster Museum and also to the large basements, where the museum is planning to show different kinds of multimedia presentations. Consequently, in 2017 Den Gamle By will not only be an open-air museum, but also an underground museum.